

یادداشتی از حسین باهر، روزنامه نگار آيندهاي مبهم درانتظاراست

امروز در جامعه ایران تمام شئون مربوط به از دواج، تحولات غیر قابل انکاری را پشت سرمی گذارند. مثلادختر روستایی، برای ادامه تحصیل، به شهر، مرکز استان و پایتخت آمده است. این گروه، توقعاتشان بازمانی که در روستابودند.

یادداشتی از هوشنگ طالع، پژوهشگر تاریخ احساس مسئوليت بدون وابستكي 23 شهرها بازتابي از اتفاقات مختلف هسستند که آنها را به بیرون خود منعکس می کنند. ایس بازتاب هااز عملکرد نظام های داخل جامعه سرچشمه می گیرد معمولا شهرهاهستند که..

۱۲ در صفحه ۱۲ بخوانید... **، بومی خسته، به نام جامعه |**سارااشرف **تیزهوشی** |جوادنعیمی

سرب فقط در هوانیست در گوشت مرغ هم هست!

در صفحه ۱۱ بخوانید... مردم دشمن چیزی هس كەنمىدانندچىست!

لئوليت اجتماعي شركت هادر كار آفريني

آسیبشناسی تربیتی طرح واگذاری جزیره آشوراده به صنعت گردشگری تناقض در کلام وعمل؛ آفت آموزش محيطة يست

شود. مردم از مصادیق حقوق شهروندی آگاهی

رُعایت کردهاند. بُرای مشال اگر از مغازه داراُنی که وسایل خود را بیرون مغازه می گذارند و

ته وسیال خود را بیرون مصارهی ندارند و سدمعبر می کنند سوال شود که آیامی دانند این کار تضبیع حقوق شهروندی است یا نه؟ بیشتر آنها اظهار بی اطلاعی می کنند و هر گز به ذهنشان خطور نمی کند که بااین کار چقدر ممکن است برای معلول و کودک و مادری که

باكالسكه فرزندش رابيرون آورده مزاحمت

.. به گمان من اگرچه فرهنگ سازی و آموزش،

بهترین راهبرای یاددادن حقوق شهروندی است اما راههای ساده تری هم هست که می توان از

. ایجادمیکنند

ـتقيم آزار ندهند، يعنى تمــام حقوق را

ندارند و این طور فکر می کنند که اگر کس

بادداشت

بلوغ فكرى شهر وندان و رعايت حقوق شهر وندي

مىخواهداز آن استفاده كنداگر خوداو وبلوغ فكرى

شعور اجتماعی او باعث درک حساسیتها شود و تودخواسته از برخی حقوق خود صرف نظر کند به

نفع برخى از ديگر حقوق خود، اين رعايت شهروندي و

قوق شهروندی است. اما اگر دولت آن را ضابطه م

کند در بعضی جاها با حقوق شهروندی منافات پیدا

می تند نمونه دیگر به فهم و شـناخت جامعه و آشنایی با فعالیتهای اجتماعـی برمی گردد فرد بایـد اول از جامعه بصورت کامل فهم داشته باشدوفعالیتهای اجتماعی و گروهی را بشناسـد. ما بسـیـاری قولین

مدنی داریم که به نفع مردم و کارهای گروهی است و اینها فراموش شدهاند، عدهای چون این قوانین را

میدانند می روند کار گروهی را که از سیطره قانون

می کند اما می شود این کار ها را در ایجاد خارج است انجام می دهند و این مشکل را ایجاد می کند اما می شود این کارها را در چارچوب قوانین

تشكل هاست. يك بخش ديگر حقوق شهروندى

در تعاریف کارشناســانهای کــه در مجامع علمی از شــهروند مطرح میشــود، به کســـی که در شهر زندگی کند شــهروندمی گوینــد، در صور تی که آن ر کی در شهرنشــین است. وقتی پســوند «وند» به شهر ضافه می شـود حاکی از حقوق و مســئولیتهایی است که به آن شخص یادآور می شود و در قانون هم پیش بینی و تدوین شدهاند.از نظر حقوقی شهروندی به مقرراتی نیازمند است که رابطه اداری، حقوقی، . مالکیت و خانوادگی را در بر بگیرد و سامان بدهد. افرادهم نسبت به هم حقوق و مسئوليت هايي دارند و أَن كساني كه به حقوق يُكَديكر احْترام مي كذارند و به مسئولیت هایشان نسبت به شهر و اجتماع عمل

یی بی کنند، شهروندمی گویند. در برخـــی از کشـــورها حقوق زندگی و مس معیشتی ورفاهی بین روستاوشهرها یکی نیست و نمی شودهمه رابه یک عنوان خطاب کرد.همان طور که به کسانی که در کیش زندگی می کنند کیش وند می گویند چون حُقوق و مسئولیتهایشان تعاریف خاصی دارد. پس افراد زمانی شــهروندمی شوند که بتوانند در جامعه حقّوق یکدیگر رابشناسندور عایت کنند و روابطشان با دولت و دستگاههای دولتی با یک قانون مدنی تنظیم شده باشد. پس آموزش های ۔ لازم رسمی وغیر رسسمی در این زمینه به افراد داده می شـود. آموزش رسـمی مدارس و دانشگاه ها به سی سود، امورس رسیسی مسارس و ناستانه به شکلی که وقتی فردبه اجتماع واردمی شودبتواند با آن آموزههای تئوری زندگی کنید. آموزشهای غیررسمی هم مثل فرهنگسراها وسراهای محله که در اَنُها كلاسهايي دِرباره نحوه زنُدگي امروز برگزار میشبود و به افراد آموزش میدهند. گاهی افراد با برخی باورهـای اجتماعی، قومی و قبیلهای رشـد می کنند که بعضی از آنها توسط کارشناسان به روز نمی شوند. این به روز رسانی باید توسط شهر داری ها تحت نظر وزارت کشور و دولت در فرهنگسراها انجام شودكه أشُناًيي باحقوق ومسئوليت هاى شهروندى

برخسى از اين أموزش هارامي توانيم به صورت سرفُصلی آشاره کنیم، زندگی مادر شُهر اولویت بندُی دارد. آلودگی آب و هــوا از معضلات اصلی زندگی ما ست حص حقوق شهر وندی مادر مورداسایی تد است حص حقوق شهر وندی مادر مورداساسی ترین مسئل امروز به شهر وندان می گوید که حتما بایداز وسیله نقلیه عمومی استفاده کنند. اگر افراد این کار را انجام دهند به معنای حفظ حقوق شهروندی دیگران است اما اگر دولت مردم را به این کار اجبار کند وطرح زوج و فرد بگذارد با حقوق شهروندی منافات داردچــراکه فردهزینه کرده و خــودرو تهیه کرده و

است. یعنی قبل از این که پرونده زیر دست قاضی برود مردم به دنبال حل مشكّل باشُـند همچني طرح پروژههای اجتماعی از سوی مردم نمونه دیگر

اطلاعشان برسد است. گاهی مردمی برای مُحله خُودشان طرحی به شهرداری ارایه می کنندو میبینند که برای تصویب

• فرد بایداول از جامعه به صورت کامل فهم داشته باشد و فعالیتهای اجتماعی و گروهی ه خردیداند از از جنمه به صورت طفل په په بختاشته باشد و قطبیتهای جنمتهای و در ورهی را بشناسد ماهیایی و قابش متن از رام که بخته متن از با که بخته این می از می از می از می از می از می از می است از به از می از می

اساسى است كه در قانون اساسى هر كشور شكل ملى به خود می گیرد و فقط شامل حال سُهر وُندان خاص همان کشور می شود مثل حقوق مشار کت سیاسی. حقوق شهروندی مسئولیتهای اجتماعی، فردی و سوی شهروسی گیردنمونه مسئولیتهای اجتماعی دولتی را در برمی گیردنمونه مسئولیتهای اجتماعی شهروندانی هستند که به طور داوطلبانه با امکانات و تخصص خود در سازمان های مردم نهاد انجمن ها و NGOها عضویت دارند و فعالیت می کنند و نر اجتماعات و نشستها و جاهایی که آختلاف وجُود دارد ســعی در حل اختُلاف دارند. شورای حل اختلاف مردمی می تواند باعث شود که مردم به اتفاق مسئولان مشکل شهروندان راحل کنندواین به نوعی مشارکت مدنی مردم در مسائل قضایی و دادگاهی ر ۱۳۰۸ مسئولیت اجتماعی است. اما طرح این مسائل یک طرف است و تصویب آنها توسط دولت مسأله دیگری

و اقدام آن راه طولاتی است. باید ساز و کارهای اداری

مُوازی و هم ردیف با فعالیتهای مدنی مردم تقویت شـود. یک بُعداهمیت اجتماعات محلی و نهادهای

مردمنهاد و تشکلهای غیردولتی از این جهت است

كه نهادى كهمديريت آن توسط مردم باشدمى تواندبا ارايه رفتارهاى جديدوالگوسازى هاى جديددر عرصه

توليد مفاهيم حديد نقش داشته باشد ممكن است

ر" نر جامعهای چیزی که حقوق مردم و هنجار است در

جامعه دیگر ناهنجاری باشد پس بهتر است خود مردم

وارد عرصه مُفاهیم بنیادین و جدید حُقوق شهُروندی شوند و آنها را تولید و به دولت و دانشگاهها ارایه کنند.

اگر اینطور باشد دیگر کسی جرأت ندارد به چنین

جامعهاي جهان سوم بگويد.

ـت جمع مي كنند ريختن زباله باحفظ حقوق دیگران منافات دارد، برای این که افراد یاد رگیرند کــه نباید زبالــه بریزندباید در ایــن گروهها بگیرند کــه نباید زبالــه بریزندباید در ایــن گروهها شــرکت کنند. یانمونه دیگر تشــکلهایی است که برای معضلاتی چون اُعتیاد کُودکان و بیکاری و زنان سرپرستخانوارپیش می آیداین مشکل فردمختص آن افراد نیستُ و نادیده گرفتن آن باعث می شود که بيدا كُنْدو جامُعه بيمار شيود پس افراد توانمندتر بايدبه صورت جمعي مقابل اين معضلات قرار بگیرندو جلوی ضایع شدن حقوق عدمای را بگیرندتاحقوق خودشان هم در بحث امنیت و

۔ حقوق شهروندی بهطور خلاصه بخشی از حقوق

ت. مثلا فرد وارد تشكلي مي شــود كه (بالهُ را از

،های فردی مثل رأی دادن اس ن سویستان و بروی سن سخت بر حوب سخت برای ساز میشد به برای با در این با در این با بین این از می کنیم با این با در پس انداز کردن برای حقوق شهروندی است اما باید بدانیم که در کجا پس انداز می کنیم با این پر پارهان را در یک موسسه بی نام و نشان می گذاریم یا در یک موسسه بی نام و نشان می گذاریم یا در یک میشد اداری بدافرادی که نشناسیم را آی دهیم معلوم نیست چه کممی شناست برای در در این در این با در این با در این در این معلوم نیست چه اتفاقىمىافتد

سئوليتهاي فردي مثل رأى دادن است. شركت در انتخابات جوامع دموکراتیک مثل پسانداز کردن برای حقوق شهروندی است اما باید بدانیم که در کجا ر کرن ۱۹۸۸ پسانداز می کنیم آیا پول مان را در یک موسسه بی نام و نشان می گذاریم یا در یک جای معتبر، اگر افراد به کسانی که می شناسند رأی بدهند موفق انداما اگر به افرادی که نشناسیم رأی دهیم معلوم نیست چه اتفاقی میافتند حق رأی ازجمله مسئولیتهای سهروندان است و در عین حال برایشان یک امتیاز ههربه حساب می آید. در جلسه ای که رئیس جمهوری یا وزیر پیشنهادی او حضور داشته باشند شهروندی که رأی نداده نمی تواند از عُملکرد آنها سوال کُنداما کسی که رأی داده می تواند سوال کند. همچنین یکی از حقوق شهروندان این است که قبل از رأی گیری اطلاعيات درست وبيوگرافي حقيقيي نامزدها به

همکاری باارگانهای نظامی مثل ارتش از ئولیتهای شهروندی است. وقتی جن اینها زیر پرچم هستُندو مردم هرکسی که توانایی داشته باشد به جنگ می رود. در زمان صلح نیز مردم باید کسانی را که جان بر کف هستند تجلیل کنندو ... به جای این که خوف و ارعاب در دل مردم باشــد، جو مهر و محبت بین آنها برقرار باشد. همیاری با پلیس بهروستگیری مجرمان هم میزان جرم را کم می کند واز مسئولیتهای شهروندان است. نباید ملت مامور مخفی شوندبلکه باید به صورت آشکار با آن همکاری کنند.همچنین به صورت آشکار حافظ محیط زیست باشند. کسی که خود را حافظ محیط زیست می داند . نمی تواند زباله تر و خشک را جدا نکند یا با خودرو تک سرنشین به خیابان برود. اگر مردم این آموزشها راببینندمیزان آلودگی و جرم کاهش چشمگیری

. افراد باید به قوانین احترام بگذارند و اگر نقصی در قانون دیدند به قانون گذار اطلاع دهند چون کرامت شهروندی مابالاتر از آن است که قانون پر نقص داشته باشیم افراد باید خودشان در ستکارانه و صادقانه مالیات را پرداخت کنند.

در مقابل دولت هم مسئولیت هایی دار د که می توان از خرج کردن درست مالیات در جای خود، حفاظت از جان و مال و حقوق و امنیت مردم توسط پلیس و أتُشنَشُانَ وُ هلالُ احْمر، مجهزُ كردن دستگاهِهايُ نلف به جدیدترین تکنولوژیهای دنیا، تأمین بهداشت وسلامتي آب وغذا وهواو همچنين كنترل بهدست و سازندگی به و حدود و در و سیسین سرن کیفیت مــواد غذایی صنعتی، آمــوزش، نگهداری و تعمیر جادههاو شهرها و ... حفاظت از منابع طبیعی، حفاظت از پس انداز بانکها و کمک به مردم در موارد پیش بینی نشده مثل سیل وزلز له نام برد.

حفظ قانون شهروندی یک جریان دو طرفه بین دولت و مردم است واز هر دو سو باید رعایت شود.

چگونه رعایت حقوق شهروندی در مردم نهادینه می شود درستی وجود نداشته برای این که این مفاهیم در ذهن مردم ایجاد شود و دیدشان گستردهتر

شاید در آغاز بد نباشد کمی درباره تاریخ حقوق شــهُروندُى حرف بزنيم. دربارهُ اتفاقى که قدمت زیدادی در تاریخ دارد و در یونان ورم باستان هم برای آن اهمیت زیادی قایل می شدند. ارسطو و افلاطون در آثار خود به رعایت این حقوق اشاره کرده و مردم جامعه احترام كذاشتن به يكديكر ورعايت حق ديكرى عەبشرىبودەاست دلیل است که حقوق شهروندی را تنها مختص

طریق آنها، این مفاهیم راهرچه بیشتر در ذهن مردم جاانداخت. مثلا یکی از این راهها تکرار یک مساله است. افراد شهرنشینان نمی دانندو در یک جامعه روستایی و کوچک نیز حقوق شهروندی معناپیدامی کند. رکوچکنز حدوب ... اسایایدانساره کرد که اسایایدانساده شهیوی با این قدمت در کشور ما جا قدمت در کشور ما جا ۱۱ ماه ایمادهتری همهست نیفتاده و هنوز به آن عمل نمی شود.این که همه افراد امار اههای ساده تری هم هست دارای حُقوق برابر هستند در ذهن مردمان ما شکل نگرفته و هنوز خیلیها خود را برتر از دیگران

مىدانند

یک مساله است. افراد خیلی زود از طریق چشم تحت تأثیر قرار می گیرند اگر هر روز که در خیابان ها رفت وآمد می کنند با یک كهمى توان از طريق آنها، اين مفاهیمراهرچهبیشتردردهن مردم جاانداخت.مثلایکیاز اینراههاتکراریکمسألهاست. افرادخيلي زوداز طريق چشم تحت تأثيرقرارمي كيرند سی است. من در رابطـه با حقوق معلولان فعالیت می کنم،

معنولان فعانیت می ندم. به همین دلیل بیشستر با این تفاوتها و احساس برتری ها آشنا هستم. مظارین که مردم مافکر می کنند درست کردن پیادمروها و مناسبسازی شهری تنها وظیفه دولت است و خـود را موظف نمی دانند که ابزاری به نام جریمه که یک نوع تنبیه به حساب هنگام ســاخت خانه به پیــادهروی خانه خود توجه کنند.وضع پلکانی پیادهروهای شهری و ر کې کې د این که هر کسی تصمیم گرفته مقابل خانه خود را به دلخواه بسازه، یعنی برخی افراد بیشتر از هر چیزی به زندگی و آسایش خودشان اهمیت ر بازرگ میدهند و نفع عمومی را درنظر نمی گیرند. فکر می کنید چه تعداد از افراد هستند که است که برای ما حایزاهمیت است. وقتی خانه می سازند به یک معلول یا سالمند فکر کنند؟ در این بین هم هر گز آموزشهای

ررکی می آمد باعث شد تا این موضوع امروزه جزو بدیهیات برای هر راننده ای باشد. اتفاقا همین موضوع (کمربند ایمنی) نشان داداستفاده

ر موضوع روبهرو شوندقطعا این مساله در ذهنشان

نبليغاتي والبته استفادها:

ثبتمىشود به می سود. زمانی نبستن کمربند ایمنی معضل بزرگی در کشور ما بود. اما تکرار این مساله، بیلبوردهای

موسوع را مورید: ایندی است با داست. این از از از آمد ترین از از از آمد ترین از از های داده پیدا می کند که کم کم تبدیل به فرهنگ می شود و از یک جایی به بعد حتی اگر زور هم نباشداً فراد خود را ملزم به رعایت آن می دانند. نکته دیگر حساس کردن افراد به موضوعاتی

ادامه در صفحه ۱۰